

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De sanctorum testimoniis quibus probatur verum corpus Christi in altari. D

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

*Lanfranc.
ubi supra in
responsione
ad 10. obie-
ctionem Be-
reng. De cō-
sec. di. 2. hoc
est quod di-
cim. parag.
sicut ergo.*

tur hic Aug. quo solēt res significantes rerum for-
tiri vocabula quas significant. Hic n. visibilis spe-
cies panis vocatur nomine carnis, & visibilis spe-
cies vini nomine sanguinis: inuisibilis vero & in-
telligibilis dicitur caro Christi: quia secundum il-
lam speciē non videtur caro, sed intelligitur: ita &
sanguis. Caro ergo inuisibilis dicitur esse sacramē-
tum carnis visibilis: quia species panis, secundum
quā illa nō videtur caro, est sacramētū carnis visi-
bilis quia in carne visibili, i. specie, secundum quā
caro Christi non videtur caro, significatur corpus
Christi, q̄ est visibile & palpabile, vbi in sua forma
apparet. Ita & de sanguine accipi debet. Quē sen-
sum confirmat Aug. ap̄erens qualiter pr̄dicta in-
telligenda sint, quia obscure dixerat: cōsequenter
dicens, ita panē vocari corp⁹ Christi, cum verē sit
sacramētum corporis Christi, quod in cruce posi-
tum est: sicut ipsa immolatio, quę fit manib. sacer-
dotis, vocatur Christi passio, nō rei veritate, sed fi-
gnificandi mysterio: & sicut sacramētum fidei di-
citur fides. Satis respōsum est hereticis, & obiectio-
nibus eorum qui negant verum corpus Christi in
altari esse, & panē in corpus vel vinum in sangui-
nē, mystica cōsecratione conuerti dicentes. Quis
audeat manducare Dominum suum? Quis etiam
audeat dicere quotidie formari corpus Christi de
materia vel substantia, quę nō fuit caro virginis?
*Auctoritatibus probat verum corpus Christi esse in altari, &
in id panem conuerti.* D

Matth. 26. c

*Ambr. lib. de
his, qui my-
sterijs ini-
tiantur ca. 9
in medio.*

Hęc & his similia obiiciunt illi, in diuino myste-
rio legē naturę sectantes: quorum perfidiā subdi-
ta conuincunt testimonia. Ait n. veritas, Accipite
hoc est corp⁹ meum. Itē Ambr. Si tantū valuit ser-
mo Helix, vt ignē de cœlo deponeret: non valebit
tantum sermo Christi, vt substantias mutet? De
totius mundi operib. legitur, quia ipse dixit, & fa-
cta sunt, &c. Sermo igitur Christi, i. fili⁹ qui potuit
ex ni-

ex nihilo facere, quod non erat, non potest ea, que sunt in id mutare, quod non erant? Nō n. min⁹ est creare, quam mutare novas naturas rerum. Itē, Si ordinem querimus, viro mixta fœmina generare *Ibid. paulō inferius.* cōsueverat, lique: ergo, q̄ pr̄ter naturæ ordinem virgo generavit: & hoc quod cōficiunt corpus ex virgine est. Quid ergo hic queris naturæ ordinē in Christi corpore, cum pr̄ter naturā sit ipse partus ex virgine? Itē, Ante benedictionē alia species nominatur, post cōsecrationē corp⁹ significatur. Ante consecrationē aliud dicitur, post consecrationē sanguis nuncupatur. Tu dicis Amen, i. verum est. Quod sermo sonat, affectus sentiat. Itē Aug. in specie panis & vini quam videmus, res inuisibiles, i. carnē & sanguinē, honoramus: nec similiter p̄dīmus has duas species, sicut ante consecrationē p̄debam⁹, cū fideliter fateamur ante cōsecrationē panē esse & vinum, q̄ natura formavit: post consecrationē vero carnem Christi sanguinē, q̄ benedictio cōsecrauit. Item Amb. Panis est in altari vsitatus, ante verba sacra: vbi accessit cōsecratio, de pane fit Christi caro. Quomodo a. potest, quod panis est, esse corpus Christi? Consecratione: quæ fit sermone Christi: Itē si tanta vis est in sermone Domini, vt incipiant esse, quæ non erant: quanto magis operatorius est, vt sint quæ erāt, & in aliud cōmutentur? Et sic quod erat panis ante consecrationē, iam corp⁹ Christi est post consecrationē: quia sermo Christi creaturā mutat, & sic ex pane fit corp⁹ Christi, & vinum cum aqua in calicē missū fit sanguis, consecratione verbi celestis. Item Aug. Sicut per Spir. S. vera Christi caro sine coitu creatur: ita per eundē ex substantia panis & vini idem corpus Christi & sanguis consecratur. Corpus Christi & veritas est, & figura. Veritas dum corpus Christi, & sanguis virtute Spir. S. ex panis viniq; substantia efficitur: Figura vero est id, quod exterius sentitur.

titur. Item Eusebius Emisenus. Inuisibilis facer-
dos visibiles creaturas in substantiam corporis &
sanguis sui, verbo suo, secreta potestate commu-
tat. Ex his aliisque pluribus constat, verum corpus
Christi & sanguinem in altari esse, imò integrum
Christum ibi sub vtraque specie: & substantiam
panis in corpus viniq; substantiam in sanguinem
conuerti.

DE MODIS CONVERSIONIS.

DISTINCT. XI.

*De Eucha-
ristia sacra-
mento per
comparatio-
nem ad di-
spensantes
vel conficiē-
tes. Et de cō-
fectione Glo
ord.*

1. Cor. 11. 6

SI autem quaeritur. Qualis sit illa conuersio: an
formalis, an substantialis, vel alterius generis
definire non sufficio. Formalem tamen non esse
cognosco: quia species rerum quae ante fuerant, re-
manent & sapor & pondus. Quibusdam esse vide-
tur substantialis dicentibus. sic substantiam conuer-
ti in substantiam, vt hæc essentialiter fiat illa. Cui
sensui præmissæ auctoritates consentire viden-
tur.

Oppositio.

Sed huic sententiae sic opponitur ab aliis. Si sub-
stantia panis inquit, vel vini conuertitur substā-
tialiter in corp⁹ vel sanguinē Christi: quotidie fit
aliqua substantia corpus vel sanguis Christi, quæ
ante nō erat corpus: & hodie est corpus Christi, &
heri non erat; & quotidie augetur corpus Christi
atq; formatur de materia, de qua in conceptione
non fuit factū. Quibus hoc modo responderi potest,
quia non ea ratione dicitur corpus Christi confici
verbo cœlesti, quod ipsum corpus in cōceptu vir-
ginis formatum deinceps formetur: sed quia sub-
stantia panis vel vini, quæ ante non fuerat corpus
Christi vel sanguis, verbo cœlesti fit corpus & san-
guis. Et ideo sacerdotes dicuntur conficere corp⁹
Christi, & sanguinē, quia eorum ministerio sub-
stantia panis fit caro, & substantia vini fit sanguis
Christi: nec tamen aliquid additur corpori vel
sanguini, nec augetur corpus Christi vel sanguis.

Augu-